

Herman Bangs breve til Peter og Betty Nansen – bangsbreve.dk

Breve kan give et unikt indblik i en personlig verden. Breve fra en dygtig skribent kan åbne en tidsalder og et menneske som intet andet. Torsdag 2. juni 2016 offentliggør Det Danske Sprog- og Litteraturselskab den nye online udgivelse:

Herman Bangs breve til Peter Nansen og til Betty Nansen,

udgivet med indledning, kommentar og ordforklaringer af Gert Posselt.

Udgaven er frit tilgængelig på adressen bangsbreve.dk.

Herman Bang var en flittig og livlig brevskriver. I årene 1880-1912 korresponderede han intenst med sin nære ven, journalisten og forlagsdirektøren Peter Nansen, og hans kone, skuespillerinden Betty Nansen. Nogle breve beskriver dels tilblivelsen af flere af Bangs romaner og noveller, dels journalistisk virksomhed og teaterforestillinger, mens andre er små og større livstegn fra hans rejser og oplæsningsturneer.

I alt drejer det sig om mere end 600 breve, der for langt størstedelens vedkommende aldrig har været udgivet før.

Forfatteren Herman Bang (1857-1912) er kendt for romaner som *Tine*, *Ved Vejen* og *Stuk* og for sine noveller, blandt andre ”Irene Holm”, som siden 1999 er blevet levendegjort på scenen af Anne Marie Helger.

Digitale breve – nye muligheder

”Ved Veien vil vist gøre frygtelig Skandale”, betror Herman Bang sin ven Peter Nansen i 1886.

Hvad skriver Herman Bang ellers om sin berømte novelle - eller om sine romaner *Stuk*, *Tine*, *Ludvigsbakke*? Hvordan forholder han sig til tidens teknologiske nybrud, telefonen og bilen? Den slags spørgsmål kan man stille til brevene i den digitale udgave. Eller søg på ’manuskript’, ’forlag’, ’oversættelse’ for at følge Bangs egne udsagn om tilblivelsen og udbredelsen af hans bøger.

Brevskriveren Herman Bang

Breve kan bringe os helt tæt på hverdag og tankegang i fortiden. Herman Bangs breve fastholder glimt af en verden for ca. 125 år siden. Bang var et storbymenneske, og hans intense livsførelse satte sig dagligt spor i breve til en omfattende personkreds af venner, kolleger, forlags- og avisredaktører m.fl.

I Det Kongelige Bibliotek i København opbevares i dag mellem 2.500 og 3.000 breve fra Herman Bang til et par hundrede forskellige modtagere. Kun omkring 250 af disse brevttekster er hidtil blevet gjort tilgængelige i to udvalg, der i bogform udkom for henholdsvis 65 og 98 år siden.

Det er på tide at åbne for flere livlige breve fra Herman Bang!

Arbejdet er bekostet af Carlsbergfondet og Augustinus Fonden.

Kontakt

Om udgivelsen:

- Gert Posselt (udgiver), mail: gp@dsl.dk, telefon: 50 77 74 84

Om Det Danske Sprog- og Litteraturselskab:

- Karen Skovgaard-Petersen (direktør), mail: ksp@dsl.dk, telefon: 50 77 74 51

Om Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab udgiver og dokumenterer dansk sprog og litteratur fra de ældste tider til i dag – i bogform og på nettet. Selskabet blev stiftet i 1911 og modtager støtte fra Kulturministeriet, Carlsbergfondet og en række andre fonde.

Læs mere om Det Danske Sprog- og Litteraturselskab: dsl.dk.

Baggrund: En alsidig kulturpersonlighed

De bedste af forfatteren Herman Bangs noveller og romaner hører til det mest levende i dansk litteratur i tiden fra 1880 til 1912. Ikke så underligt, for manden var selv intenst til stede i sine omgivelser og i sin samtid. Og sprogligt formåede han at give udtryk herfor på en måde, der endnu virker nutidig.

Europæeren Bang

I dagene 2.-3. juni 2016 finder en international konference om ”Europæeren Herman Bang” sted på Københavns Universitet.

De fleste indlæg holdes på dansk eller skandinavisk, og der er begge dage fri adgang for alle interesserede.

Mere at vide:

www.hum.ku.dk/kalender/2016/juni/bang/

Ved siden af at være forfatter var Herman Bang en uhyre flittig journalist, der gennem alle årene leverede artikler til danske og udenlandske aviser og ugeblade. Reportagen som genre blev i dansk journalistik grundlagt af Bang.

Ind imellem virkede han som sceneinstruktør ved danske teatre og vakte europæisk opmærksomhed, da han ved et avantgardeteater i Paris iscenesatte en række af Henrik Ibsens og Bjørnstjerne Bjørnsons debatskabende skuespil i 1893-94.

Eksempler fra bangsbreve.dk

1. ”...alle Komplimenter ender dog i Sengen”

Mange breve er sendt fra rejser i udlandet. Med få ord og tit med frimodig humor kunne Bang videregive friske rejseindtryk, så de står levende for os, der læser disse brevttekster i dag.

Fra Wien sendte den 51-årige Herman Bang i 1908 et brev til Betty Nansen, der slutter således:

”Alle Wienere gaar i høje Hatte og mange ligner Nansen. Igaar saá jeg en ung, meget lang Tyrk. Han var i østrigsk Uniform men med Fez. Ham skulde De ha'e sét. Han saá da ud til at kunne glæde hele Harem'et – De dejligste Juvelbutik'er i Verden findes her. De fattige Aristokrater sælger deres Smykker og ”Jøderne” køber dem – og udstiller dem, før de sælger dem til Amerika. Men underbart sér det ud – – – Damerne her er ranke og frie af Væsen og Herrerne kysser dem paa Hænderne paa Gaden. Det ser nydeligt ud. Men alle Komplimenter ender dog i Sengen, hvad der vel ogsaa er hyggeligst for alle Parter. ”Svin, Gamle”, hører jeg Dem sige. Som om ikke alle var Svin (de, som lever, da) under – Natlampen.”

(<http://bangsbreve.dk/dokument/19080117001>)

2. ”...altfor træt til at skrive”

I andre tilfælde er de sproglige udfoldelser midlertidigt hindret af rejseomstændigheder og dårligt helbred – men skrives til vennerne skulle der alligevel. Et postkort, sendt i 1905 til Betty Nansen fra en langvarig oplæsningsturné rundt i de danske provinsbyer:

”Min kære Ven.

Jeg har været altfor træt til at skrive blot to fornuftige Ord. Og nu tager Smerterne i Brystet for Alvor fat –

Herman B.”

(<http://bangsbreve.dk/dokument/19050223001>)

3. ”Livslede er min bedste Høst”

En langvarig skandinavisk turné i 1885, hvor den 28-årige Herman Bang skiftevis holdt litterære foredrag, læste op og spillede skuespil, havde bragt ham både stormende jubel og dybe skuffelser, endda også den endegyldige fiasko for hans drømme om at få succes som skuespiller. Efter et af foredragene om ny norsk litteratur sendte Bang et par breve til Peter Nansen i København, bl.a. med ordene:

”Da jeg ved, det glæder dig, vil jeg sige, at jeg igaar havde en stormende Sukces. Der var fuldt til Overtrængsel, og Bifaldet stormende med fire Fremkaldelser. [...]

Om vi ses – naar vi ses? Himlen véd det. Jeg ved ikke, hvorhen jeg reiser. Kun et ved jeg, at Livslede er min bedste Høst af dette "Triumftog". Tilbedelsen opveier ikke Smerten over at optage saamange Gemenheder. Blomsterne er ikke nok til at dække over Usandhederne og Dumheden.

Din Herman.”

(<http://bangsbreve.dk/dokument/18850624001>)

DET DANSKE
SPROG- OG
LITTERATURSELSKAB

dsl.dk/presse/billeder/dsl_blaa.png | dsl.dk/presse/billeder/dsl_sort.png